

IDEŠ DALJE !

Skup diplomiranih etnologa i kulturnih antropologa

Sveučilište u Zadru, Novi kampus

16.10.-17.10.2020.

Hrvatsko etnološko društvo (HED)

Odjel za etnologiju i antropologiju, Sveučilište u Zadru

Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

Program skupa

Zadar 2018.

Program

Petak, 16. listopada 2020.

(Novi kampus, Dr. Franje Tuđmana 24 i, dvorana 117)

17:00 Otvaranje skupa: pozdravni govori

Marijana Belaj, predsjednica Hrvatskog etnološkog društva

Danijela Birt Katić, pročelnica Odjela za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru

Tibor Komar, pročelnik Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Prva sesija

Moderator: Tibor Komar

17:15 Dora Valčić (Zadar)

Utjecaj ratnih sjećanja na poslijeratnu svakodnevicu Vareša, BiH

17:30 Ines Horvat (Zadar)

Od svakodnevice do baštine: istraživanje procesa stvaranja baštine na primjeru etnografskih zbirki u Varešu, BiH

17:45 Dora Palajsa (Zadar)

Institucionalizacija turizma u Varešu, BiH

18:00 Rasprava

Subota, 17. listopada 2020.

(Novi kampus, Dr. Franje Tuđmana 24 i, dvorana 117)

Druga sesija

Moderatorica: Marijana Belaj

10:00 Lucija Bukovčan (Zagreb)

Javna događanja i konstrukcija prostora – primjer Svetonedeljskog kulturnog ljeta u dvorcu Kerestinec

10:15 Ana Mari Gašparić (Zadar)

Kulturne politike i uloga blagdana – blagdan sv. Jurja u općini Maruševac

10:30 Magdalena Đurasek (Zadar)

Kulturnoantropološka perspektiva proučavanja seoskog turizma: primjer Bjelovarsko-bilogorske županije

10:45 Rasprava

11:00 Stanka

Treća sesija

Moderatorica: Tihana Rubić

11:30 Antonija Manestar (Zadar)

Izmještena zajednica Janjevaca u Kistanjama

11:45 Maša Borović (Zagreb)

Pokret "Hrana a ne oružje": zagrebački kolektiv kao primjer transnacionalne anarhističke prakse

12:00 Svan Hlača (Zagreb)

Struktura i organizacija Federacije Damanhur

12:15 Rasprava

12:30 Stanka

Četvrta sesija

Moderator: Tomislav Oroz

15:00 Ivan Grkeš (Zagreb)

Od angažiranih do specifičnih intelektualaca: etnolozi Milovan Gavazzi i Milenko Filipović u svjetlu intelektualne historije (1930.–1969.)

15:15 Magdalena Janžić (Zagreb) – izlaganje na daljinu

Utjecaj civilnog društva na stvaranje grada: etnografija biciklizma u gradu Zagrebu

15:30 Ines Siuc (Zagreb) – izlaganje na daljinu

Sjećanje na zagrebačku i koprivničku sinagogu

15:45 Rasprava i zatvaranje skupa

Dora Valčić (Zadar)

Utjecaj ratnih sjećanja na poslijeratnu svakodnevicu Vareša, BiH

Vareš je općina u Bosni i Hercegovini u kojoj je oduvijek živjelo više različitih naroda, različite narodnosti i religije. Nakon rata 1990-ih došlo je do velikih društvenih, političkih i ekonomskih promjena. Pored materijalnih posljedica: rušenja i spaljivanja mnogobrojnih domova, objekata, uništenja infrastrukture, mnogobrojne su i one nevidljive, nematerijalne kao što su ratne priče, iskustva, uspomene, traume. Rad pruža pogled na Vareš iz nekoliko perspektiva: rata, povratka nakon rata i današnje svakodnevice koja je prepuna ratnih narativa koji pojavljujući se u razgovoru o svakodnevnom životu proizvode afekt. Naglasak je na djelovanju ratnih sjećanja i narativa na mlađe i starije stanovništvo Vareša koje postaje dio njihove samoidentifikacije i suživota u postsocijalističkom i poslijeratnom gradu.

Ines Horvat (Zadar)

Od svakodnevice do baštine: istraživanje procesa stvaranja baštine na primjeru etnografskih zbirki u Varešu, BiH

Ideja ovoga rada je bila prikazati i problematizirati razvoj svakodnevnog predmeta u kulturnu baštinu na temelju primjera etnografskih zbirki u Varešu, u Bosni i Hercegovini. Pozivajući se na elemente teorija afektivnih obrata tekst ukazuje na važnost materijalne kulture za pojedinca i zajednicu. Istraživanjem se pokazalo kako vareške zbirke imaju značaj utoliko što okupljaju uspomene na neka sretnija vremena – ona prije rata. Kako bi se shvatila kulturna vrijednost predmeta, materijalnost izložka jednako je važna koliko i njihovi narativi. Rad ukazuje na važnost oba aspekta materijalne kulture koji zajedno progovaraju o suživotu ruralnog i urbanog dijela Vareša što je ključan dio njegovog identiteta. Na temelju značaja materijalne kulture za Varešane rad predlaže odgovore na koji način svakodnevni predmet može postati kulturna baština.

Dora Palajsa (Zadar)

Institucionalizacija turizma u Varešu, BiH

Posljednjih nekoliko godina turizam u Varešu postaje jedan od glavnih „sporednih“ načina zarađivanja. Kroz djelovanje različitih institucija i pojedinaca u Varešu se razvijaju samo određene vrste turizma – ruralni, adrenalinski, kulturni, itd. Nakon rata 1990-ih, propasti industrije i smanjenja broja stanovništva, općina Vareš mogućnost za napredak trenutno pronalazi isključivo u turizmu. Vareš ipak nije tipičan turistički grad, a navedene vrste turizma u ovom području se prožimaju. Ključno obilježje turizma koji se razvija u Varešu, jest da se ono što je donedavno bilo svakodnevno i uobičajeno, počinje poimati kao posebno i jedinstveno, te samim time turistički primamljivo. Za razvoj turizma u Varešu je ipak ključna uloga određenih institucija, koje su zapravo pokrenule turističke djelatnosti i koje ih dalje potpomažu.

Lucija Bukovčan (Zagreb)

Javna događanja i konstrukcija prostora – primjer Svetonedeljskog kulturnog ljeta u dvorcu Kerestinec

Rad se bavi analizom korištenja prostora dvorca Kerestinec u kontekstu manifestacije Svetonedeljsko kulturno ljeto. Polazeći od teorijskih postavki antropologije festivala i antropologije mjesta i prostora, autorica istražuje različite načine konstrukcije i korištenja prostora dvorca kao zaštićenog nepokretnog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Putem etnografske metode promatranja sa sudjelovanjem i polustrukturiranih intervjua, propituju se prakse i narativi aktera okupljenih oko javnih događanja u dvorcu (organizatori, izvođači, publika). Kroz problematiku obnove i revitalizacije dvorca, istražuje se i uloga kulturne politike.

Ana Mari Gašparić (Zadar)

Kulturne politike i uloga blagdana – blagdan sv. Jurja u općini Maruševac

U ovom radu istražujem ulogu i značaj koji tradicija obilježavanja blagdana sv. Jurja ima u maruševčkoj zajednici danas, kontekstualiziram članove lokalne zajednice koji sudjeluju u različitim načinima obilježavanja blagdana i njihove uloge. Također i stavove mještana spram uloga i značenja koje spomenuto obilježavanje blagdana kao tradicije zajednice ima za njih. Kako bih došla do tih podataka osobno sam sudjelovala u obilježavanju blagdana, također na navedenom primjeru kroz ovaj rad nastojim ukazati na značaj nematerijalne kulturne baštine za određenu zajednicu. Osim kroz sudjelovanje u događanjima organiziranima unutar proslave blagdana, potrebne sam podatke prikupljala i kroz razgovor s mještanima i ostalim sudionicima proslave te intervjuje. No, prije samog odlaska na teren i prikupljanja podataka, proučila sam relevantnu literaturu kako bih uopće stvorila ideju o relevantnosti određenih podataka i došla do pojmova čije je razumijevanje ključno za tijek i shvaćanje čitavog rada. Rada u kojem se naglasak stavlja na razumijevanje i ukazivanje na važnost očuvanja tradicije obilježavanja blagdana, njegovu ulogu u konstruiranju identiteta, kao i njegovih društvenih, obrazovnih, integrativnih i brojnih drugih uloga u zajednici koja taj blagdan slavi.

Magdalena Đurasek (Zadar)

Kulturnoantropološka perspektiva proučavanja seoskog turizma: primjer Bjelovarsko-bilogorske županije

U globaliziranom svijetu prepunom mogućnosti turizam se javlja kao proces upoznavanja nove kulture, ali i spoznavanja samoga sebe. Osim toga, u Hrvatskoj, ali i u svijetu, turizam slovi za jednu od važnijih grana gospodarstva koja se sve brže razvija. Predmet ovoga rada jest jedan od specifičnih oblika turizma, odnosno seoski turizam na području Bjelovarsko-bilogorske županije. U početku rada izlaže se te analizira niz pojmova koji određuju seoski turizam te njihovo (ne)korištenje. Seoski turizam kao specifični oblik turizma temelje često crpi u tradiciji i baštini pa se u radu analizira uključivanje istih u turističku ponudu na spomenutom prostoru. Ovaj rad jest problemskog karaktera i kao takav ne nudi rješenja, već analizira trenutnu situaciju na terenu pokušavajući pritom skrenuti pozornost na sve dionike i sudionike koji omogućuju ostvarivanje seoskog turizma.

Antonija Manestar (Zadar)

Izmještena zajednica Janjevaca u Kistanjama

U diplomskom radu Izmještena zajednica Janjevaca u Kistanjama kroz analizu primjera Janjevca u Kistanjama problematizira se koncept izmještenosti koji se javlja kao rezultat planiranog i organiziranog preseljenja Janjevaca u Kistanje, svakako jedinstvenog primjera migracije u kontekstu Hrvatske. Janjevci su zajednica iz mjesta Janjevo na Kosovu koja se samoidentificira kao etnički hrvatska zajednica (najstarija hrvatska dijaspora). Riječ je o zajednici koja je tijekom i po završetku Domovinskog rata masovno napustila Janjevo i došla u Hrvatsku što je nagnalo hrvatsku Vladu da organizira preseljenje jedne „čitave“ zajednice u Kistanje, mjesto u zaleđu Šibenika i u neposrednoj okolici Knina koje je po završetku rata gotovo u potpunosti napušteno od strane tada prevladavajućeg srpskog stanovništva. Diplomski rad utemeljen je na etnografskom istraživanju kroz koje je autorica nastojala prikupiti perspektive samih Janjevaca o njihovom preseljenju u Kistanje te o životu nakon preseljenja. Pritom se otvorilo pitanje: može li se govoriti o izmještenosti zajednice i kako se ona manifestira? Odgovor na to pitanje autorica donosi kroz razmatranje različitih

diskursa koji postoje o samome preseljenju unutar zajednice te kroz razmatranje (re)konstrukcije identiteta zajednice prije, tijekom i nakon preseljenja. Odnosno, u radu su razmotreni čimbenici na temelju kojih je tijekom života u Janjevu (re)konstruiran hrvatski identitet zajednice, zatim povezanost prostora, identiteta i osjećaja pripadanja na koje ukazuju koncepti dom i domovina te procesi asimilacije i diferencijacije koji se danas odvijaju i rezultiraju postojanjem višestrukih identiteta. Pritom autorica pažnju obraća i na ulogu afektivnosti pri samom preseljenju, ali i pri (re)konstrukciji identiteta u Domovini.

Maša Borović (Zagreb)

Pokret "Hrana a ne oružje": zagrebački kolektiv kao primjer transnacionalne anarhističke prakse

Ovaj rad kontekstualizira pokret *Hrana, a ne oružje* u Hrvatskoj, te ga na primjeru zagrebačkog kolektiva pozicionira u okviru globalnog pokreta i globalne ideje teorijske pozadine te praktičnog načina djelovanja. Ocrta se nastanak te razvoj pokreta, nakon

čega se ističe kontekst ovih prostora, pri čemu se iznose društvene okolnosti nastanka. Kroz analizu podataka i razradu teme propituju se načini djelovanja kolektiva, motivacija aktivista i aktivistkinja, društveni problemi prema kojima je usmjereno djelovanje kolektiva, načini funkcioniranja i organizacije, te kakve su to specifičnosti koje pronalazimo kod zagrebačkog kolektiva *Hrana, a ne oružje* i na koji način je to percipirano u lokalnom okruženju. U radu se teorijski i empirijski analizira, te interpretira konkretnu praksu anarhističkog kolektiva koja se temelji na recikliranju hrane sa zagrebačkih tržnica, te pripremu veganske hrane i besplatnu distribuciju te hrane u javnom prostoru grada Zagreba.

Svan Hlača (Zagreb)

Struktura i organizacija Federacije Damanhur

U radu se prikazuje nastanak, razvoj, struktura i organizacija Federacije Damanhur, različito definirane (ekološka zajednica, pokret new age ili kult), te život i uloga njezinog osnivača Falcoa. Rad se temelji na sadržajnoj analizi dostupne građe o Federaciji i istraživačkih radova, te na građi prikupljenoj putem polustrukturiranih intervjuja s pripadnicima različitih

uloga u hijerarhiji građanstva Federacije Damanhur. Utvrđena je diskrepancija u prikazu strukture zajednice, života pripadnika, hijerarhije te odnosa s Falcoom između normativnog, kako ga definiraju službeni izvori Federacije i pojedini istraživački radovi, te izvedbenog, o čemu govore sadašnji i bivši pripadnici Federacije. Na temelju analize tih razlika zaključeno je u kojem smjeru se Federacija kreće od smrti Falcoa te su otvorena nova istraživačka pitanja.

Ivan Grkeš (Zagreb)

Od *angažiranih* do *specifičnih* intelektualaca: etnolozi Milovan Gavazzi i Milenko Filipović u svjetlu intelektualne historije (1930.–1969.)

U radu se prikazuje profesionalno djelovanje etnologa Milovana Gavazzija i Milenka Filipovića iz perspektive intelektualne historije. Rad je metodološki temeljen na analizi pismene korespondencije dvaju etnologa koja se čuva u Hrvatskom državnom arhivu u sklopu Gavazzijeve ostavštine. Implementacijom teorijskog fokusa Bourdieuove teorije

polja, preko analize pisama pokušalo se sagledati intelektualno djelovanje obaju etnologa u periodu trajanja korespondencije (1930.-1969.). Kako su Gavazzi i Filipović bili nejednako pozicionirani unutar polja etnološke znanosti u objema Jugoslavijama (kraljevine i socijalističke), tako se njihov intelektualni rad promatrao u rasponu od aktivnijeg društveno-političkog angažmana u međuraću ka kasnijoj intelektualnoj povučeniosti unutar okvira vlastite struke u periodu socijalizma. Posebna je pažnja, osim toga, bila posvećena i prikazu odnosa među jugoslavenskim etnologima, strukovnome razvoju te etnološkim dodirnicama hrvatske i srpske etnologije – ponajviše Gavazzijevom i Filipovićevom djelovanju u sklopu Etnološkog društva Jugoslavije.

Magdalena Janžić (Zagreb)

Utjecaj civilnog društva na stvaranje grada: etnografija biciklizma u gradu Zagrebu

Broj biciklista na zagrebačkim ulicama u posljednja je dva desetljeća u vidnom porastu. Masovna prisutnost bicikala mijenja svakodnevnu dinamiku i fizički izgled javnog prostora. S pojavom različitih mogućnosti civilnog djelovanja u gradu Zagrebu, mnogi građani odlučuju se na organizirano ili individualno zagovaranje urbanog biciklizma kao punopravnog aktera gradskog prometa koji zavrjeđuje prikladnu biciklističku infrastrukturu, te koji donosi društvene i ekološke benefite svim građanima. Dio tog procesa odgovara razvoju diskursa o održivom razvoju u Europi, koji biciklizam stavlja u kontekst društvene i ekološke odgovornosti. Kroz sudjelovanje s promatranjem, polustrukturirane intervju e i autoetnografiju, ovaj rad istražuje na koje načine urbani biciklizam putem djelovanja civilnog društva zadobiva mjesto u fizičkom i društvenom prostoru grada Zagreba.

Ines Siuc (Zagreb)

Sjećanje na zagrebačku i koprivničku sinagogu

Autorica se fokusira na prostore bivših sinagoga u Zagrebu i Koprivnici. Rad nudi kratak uvid u značaj sinagoga za židovske zajednice kroz povijest kako bi naglasio značaj njihovog gubitka uslijed Drugog svjetskog rata. Teorijsko je polazište da su prostori bivših sinagoga mjesta sjećanja, kako na materijalnoj, tako i na simboličkoj i funkcionalnoj razini. Sjećanje se u ovom radu pokazuje u umjetničkim praksama te u iskazima Židova u Zagrebu i prenositelja sjećanja u Koprivnici koji nude heterogen pogled na sinagogu kao mjesto pamćenja na uništenu zajednicu, mjestu gdje se jasno ogleda (nevidljivost židovskih zajednica u gradu nakon Drugog svjetskog rata te eventualne mogućnosti za budućnost prostora i zajednica.

Organizatori skupa

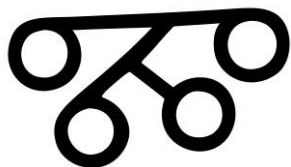
Hrvatsko etnološko društvo
10000 Zagreb, Ivana Lučića 3

Odjel za etnologiju i antropologiju
Sveučilište u Zadru
23000 Zadar, Ul. dr. Franje Tuđmana 24 i

Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
10000 Zagreb, Ivana Lučića 3

Organizacijski odbor

Marijana Belaj
Mario Katić
Tibor Komar
Tomislav Oroz
Adriana Pojatina
Tihana Rubić

hrvatsko etnološko društvo
croatian ethnological society

2020.